

Förster, kritikuje te skladbe zelo laskavo v ljubljanskem „Cerkvenem Glasbeniku“ št. 2., letnik 1890. tako-le:

„V krasni opravi leži pred nami partitura 9 ofertorijev, in sicer 11 za moški, 5 za mešani zbor, 5 pa za dva glasa z orglami. Trojica skladateljev, gg. D. Fajgelj (11 št.), I. Laharner in I. Kokošar je nam dobro znana iz prilog „Cerkv. Gl.“ Vse skladbe so v strogo cerkvenem duhu in v lahkem ali srednje težkem slogu zložene in se bodo zborom, ki imajo dober ukus, kmalu prikupile. Oblika je povsod gladka, skladbe so večinoma kratke, zato se jih bodo pevci z veseljem učili. Zaradi ravnotežnih kvint in oktav v dvoglasnih skladbah opozarjamo na to, da — ako jih že strpimo v altu — jih nikjer ne odobrujemo v sopranu in spremljajočem basu; saj tukaj ne podvajajo oktave nobenih motivov nalašč. Prazniki, katerim je ta lepa zbirka namenjena, so: Spočetje Marijino, Božič, sv. trije kralji, Ime Jezusovo, Svečnica, sv. Jožef, Velikonočna nedelja in ponedeljek, vnebohod Gospodov, Binkošti (nedelja), sv. rešnje Telo, sv. Peter in Pavel, sv. Jakob, vsi svetniki in rojstvo Marijino.“

L. Belar.

Letopis Narodne čitalnice v Ljubljani začetkom leta 1890. To najstarejše narodno društvo, iz katerega so se vsa druga društva porodila, se lahko imenuje mati narodne omike. Izka-

zani so 4 častni, 328 tukaj bivajočih in 13 tujih, to je skupaj 345 udov.

Dohodki znašajo	5179 gld. 54 kr.
stroški pa	5118 „ 67 „
ostanek	50 gld. 87 kr.

V obligacijah ima to društvo 1620 gld. premoženja.

Letno poročilo društva tiskarjev, kamnopicsev in kamnotiskarjev na Kranjskem od 1. prosinca do 31. grudna 1890. To društvo ima blagodejni zmoter. Ono podpira duševno in materijalno svoje ude. Minulo leto izposodilo se je 578 knjig. Stanje društvnikov je bilo naslednje: Novovzprejetih je bilo 11, koncem leta 1889. je bilo 69 udov, 27 učencev in 1 invalid. Premoženje tega društva znaša 10.783 gld.

Letno poročilo društva Marijine bratovščine v Ljubljani za leto 1889. To prepotrebno društvo, katero pripomore, da se udje pokojniki brezplačno in dostojno pokopujejo, ima v Ljubljani veliko upliva. Udov broji 2520. Popis in stanje društvenega premoženja od 31. grudna 1889. l. je v primeri s potrebščinami ugodno. Po tem izkazu ima 24.018 gld. 30 kr. premoženja. Ker to društvo tudi živeče uboge ude podpira in ker so v Ljubljani pogrebni stroški za manj premožnega neznosni, bilo bi pač umestno, da se udje pri tem društvu množijo. Kolikor več udov, toliko več podpore ubožnim.

L. B.

Vprašanja in odgovori.

Tretje vprašanje. Katere šolske knjige mora na štirirazrednici vsak učitelj rabiti v svojem razredu za posamezne učne predmete? (G. J. S v št. J.)

Odgovor. Odgovarjaje na to vprašanje imamo pred očmi štirirazrednice na Kranjskem, ker se učni érteži različnih slovenskih pokrajin med seboj ne ujemajo in ker nam je vprašanje došlo s Kranjskega. Odgovoriti bi morali na to vprašanje obsirno in omejnati tudi pomožnih knjig za učitelja. Ali ker tudi na Kranjskem razmere niso povsod jednake in sploh še ni rešeno šolsko-knjžno vprašanje — s tem vprašanjem se bavi po sklepu vis. deželnega zbora kranjskega iz zadnjega zasedanja tudi deželni odbor, hočemo Vam za sedaj navesti le šolske knjige za glavne predmete, ki se največ rabijo na kranjskih štirirazrednicah, kjer se nemški pouk prične v tretjem razredu.

1. Verouk. Po državnem šolskem zakonu (§ 5.) določuje razdelitev učne tvarine na posamezne

razrede cerkveno oblastvo. Knjige pa se smejo rabiti le tiste, katere je odobrilo naučno ministerstvo in za vsako škofijo tudi dotično škofijstvo. Za srednjo in deloma tudi za višjo stopinjo je sedaj na Kranjskem v rabi „Mali katekizem“ iz zaloge Blaznikov, kateri pa po novih določilih ni od vis. ministerstva potrjen. Želeti je, da kmalu dobi to potrjenje, ker je knjiga uvedena skoraj brez izjeme na vseh kranjskih ljudskih šolah in se s tem odobrenjem obvarujejo roditelji stroškov za nakup nove knjige. Kakor se čuje, predložila se je že knjiga v odobrenje. Upajmo, da se stvar dobro izteče. Za začetnike je spisal nunski katehet škofješki, č. g. S. Zupan poseben katekizem, kateri pa še nima nobenega potrjenja. Ker knjiga zadostuje jezikoslovnim in pedagoškim načelom, bilo bi želeti, da se tudi ta odobri in uvede.

2. Učni jezik (slovenski). I. razred: Razinger-Žumrov abecednik ali Praprotnikov abecednik, stenske table k Razinger-Žumrovemu abecedniku,

Tomšičev nazorni nauk v podobah; II. razred: Razinger-Žumrovo „prvo berilo in prva slovnica“; III. razred: „drugo berilo in slovnica“ iz zaloge šolskih knjig; IV. razred: „tretje berilo“ in Končnikova „slovnica“ iz zaloge šolskih knjig ali Prarotnikova „slovnica“.

3. Nemški jezik. III. razred: „prva nemška slovnica“ iz zaloge šolskih knjig; IV. razred: „druga nemška slovnica“ iz zaloge šolskih knjig.

4. Računstvo. I. razred: „prva računica“, dr. vit. Močnikova; II. razred: „druga računica“; III. razred: „tretja računica“; IV. razred: „četrti“ oziroma „peta računica“.

Bolj obširno bomo o naših šolskih knjigah še v tekočem letu pisali v posebnih člankih. Ker je to vprašanje najbolj važno za napredek doma

čega šolstva, moral bi se več ali manj vsak zaveden učitelj z njim baviti. Želimo, da bi se ta stvar kar najobširneje in najtemeljiteje vsestransko obravnavala. Prosimo torej vse sotrudnike na šolskem polju, da nam pošiljajo razprave, tikajoče se uredbe šolskih knjig in pomanjkljivosti sedanjih knjig.

Četrto vprašanje. Dragi naš „Tovariš“, morebiti je tebi znano, kako se kaj godi našim tovarišem v skrajni in srednji Gorenjski? Zima je sicer tam hujša, nego v vinorodni Dolenjski, saj pesem že pravi „Pridi Gorenjč z mrzle planine!..“, ali pri tako gorki zimi, kakoršno imamo letos, bi se vender že imeli otajati in kaj v kakem šolskem listu spregovoriti, in pošto imajo tudi, telegraf tudi, železnico tudi, docim jo nam šele obetajo! (G. J. M. na Dolenjskem).

Odgovor?

Naši dopisi.

Iz Vrem. (Šolske novice, nadaljevanje).

Prav potrebno bi bilo tudi pri nas zgraditi novo šolsko poslopje, kajti sedanje je gotovo najslabše na Kranjskem. No, vsaj ni bilo to v šolske namene sezidano, temveč od sezidanja t. j. od leta 1710. služilo je za shrambo rudokopskega orodja. Leta 1846. kupila pa ga je šolska občina in odločila za šolo. Učni sobi sta majhni, posebno ona II. razreda (20 m²) in nikakor ne zadostujeta številu šolskih otrok. Stanovanje nadučiteljevo, obstoječe iz dveh sobic (16 m² in 12 m².) — ali boljše rečeno „katakombic“, ker je vse v zemlji — je zelo tesno in vlažno. Vlago to pa pospešuje od pretekle spomladi šoli že od nekdanj ne prav naklonjeni sosed s tem, da noče iztrebiti vodnjaka v njegov vrt napeljanega. Voda tedaj ob deževji ne more, kakor bi morala po vrtu, kateri je okrog šolskega poslopja, odtekat, marveč gre naravnost skozi severno steno v šolske prostore. Ob naglih in dolgo trajajočih nalivih pride v nadučiteljevo stanovanje posebno v kuhinjo in vežico toliko vode, da jo je treba bresti in s škafof ven nositi. To pomilovanja vredno stvar je tukajšnji krajni šolski svet že 7. rožnika p. l. sl. c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Postojni, in potem še večkrat naznanil in prosil, žalostno razmerno to po sl. c. kr. okrajnem glavarstvu nujno pa ugodno rešiti; a dosedaj je še vse nerešeno! — In, če se še destavi, da stanovanje niti svojega stranišča nima, in ga tudi imeti ne more, ker nima to-

liko svojega pripravnega prostora, da bi se isto napravilo, je dovolj dokazana potreba zgradbe novega šolskega poslopja Sl. c. kr. okrajni šolski svet naj bi blagoizvolil potrebo to pripoznati ter stvar še to leto toliko v kolovoz spraviti, da bi se prihodnje leto že mali odstotki v ta namen pri davkih pobirali; kajti laglje je davkoplačevalcu 30% ali 60% doklado v treh letih plačevati, kakor pa toliko na enkrat ob enem letu. Krajni šolski svet, kateri je učiteljstvu zelo naklonjen, in kateri vé, da je šola zelo koristna, bode si gotovo potem prizadeval, čeravno so slabi časi in slabe letine, da bode novo šolsko poslopje v malih letih sezidano. Učiteljstvo tukajšnje bode pa svoj težavni posel potem toliko skrbneje in veseleje opravljalo, ko bode imelo up, da bode kmalu rešeno vic: tesnih, zaduhlih in vlažnih prostorov starega „skladišča“ ter da mu bode prebivati v zračnih in suhih prostorih novega šolskega poslopja.

Anton Skala — Vreme.

Z goriškega Krasa. (Stara „Soča“ in učiteljstvo). V „Nove Soče“ četrti številki bremo v dopisu „iz učiteljskih krogov“: „Sloga med duhovščino in učiteljstvom je velike važnosti, in ni ga menda učitelja, ki bi si je ne želel“. Smelo trdimo, da vse slovensko učiteljstvo na Goriškem in zunaj Goriškega s prepričanjem pritrdi tu izraženemu načelu. Učiteljstvo je prepričano, da je le po vzajemnem delovanju učitelja in duhovnika mogoče doseči vzgojni smoter